

รายงานการวิจัย
การศึกษาความรู้และความเข้าใจในการใช้ระบบ
การค้นคืนสารสนเทศออนไลน์
ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช

Study of Knowledge and Understanding for Using Online
Information Retrieval System of Undergraduate Student at
Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

ธิดา แซ่ซัน
Thida Saechan

ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา ปีงบประมาณ 2554

2555

ชื่อวิจัย : การศึกษาความรู้และความเข้าใจในการใช้ระบบการค้นคืนสารสนเทศออนไลน์
 ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
 ผู้วิจัย : ธิดา แซ่ซัน
 หน่วยงาน : มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช
 ปีงบประมาณ : พ.ศ. 2554

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องการศึกษาความรู้และความเข้าใจในการใช้ระบบการค้นคืนสารสนเทศออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช มีวัตถุประสงค์ศึกษาความรู้ความเข้าใจในการใช้ระบบค้นคืนสารสนเทศออนไลน์ ของนักศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ในด้านวัตถุประสงค์ เขตข้อมูล และกลยุทธ์การค้นคืนสารสนเทศ และศึกษาปัญหาในการใช้ระบบค้นคืนสารสนเทศออนไลน์ โดยใช้แบบสอบถามในการรวบรวมข้อมูลจากนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ระดับปริญญาตรี ปีการศึกษา 2554 จำนวน 1,010 คน ได้รับแบบสอบถามคืนมา 1,010 คน คิดเป็นร้อยละ 100 การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ผลการวิจัยสรุปได้ดังนี้

นักศึกษาส่วนใหญ่มีการใช้รายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ที่ห้องสมุดให้บริการจากการรับรู้ผ่านอาจารย์ผู้สอน มีวัตถุประสงค์การใช้เพื่อทำรายงาน โดยเรียนรู้วิธีการสืบค้นด้วยตนเองและเข้าถึงผ่านโฮมเพจของห้องสมุด มีการใช้ห้องสมุดเป็นสถานที่ในการสืบค้น สัปดาห์ละ 2 - 3 ครั้งต่อสัปดาห์ นักศึกษาส่วนใหญ่เคยสืบค้นแบบขั้นสูง มีการใช้เขตข้อมูลชื่อเรื่องหรือชื่อหนังสือ ใช้เวลา 15 - 30 นาที ผลลัพธ์ที่ได้เป็นผลการสืบค้นขั้นต้น

นักศึกษาส่วนใหญ่ไม่เคยใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ส่วนนักศึกษาที่มีการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์นั้นอยู่ในระดับปานกลาง ในขณะที่ฐานข้อมูล ABI /inform Full Text - ด้านบริหารธุรกิจ ด้านเศรษฐกิจ มีการใช้มากที่สุด จากการรับรู้ผ่านอาจารย์ผู้สอน มีวัตถุประสงค์การใช้เพื่อทำรายงาน โดยเรียนรู้วิธีการสืบค้นด้วยตนเองและเข้าถึงผ่านโฮมเพจของห้องสมุด มีการใช้ห้องสมุดเป็นสถานที่ในการสืบค้น ใช้สัปดาห์ละ 2 - 3 ครั้งต่อสัปดาห์ นักศึกษาส่วนใหญ่เคยสืบค้นแบบขั้นสูง มีการใช้เขตข้อมูลชื่อเรื่องหรือชื่อหนังสือ ใช้เวลา 15 - 30 นาที ผลลัพธ์ที่ได้เป็นเอกสารฉบับเต็ม (Full Text)

นักศึกษาส่วนใหญ่พบปัญหาในการใช้รายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ (OPAC) อยู่ในระดับปานกลางทุกปัญหา ที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาด้านผลการสืบค้น (ค่าเฉลี่ย 3.14)

รองลงมาคือ ปัญหาด้านความเข้าใจวิธีการใช้ OPAC (ค่าเฉลี่ย 3.13) และปัญหาด้านผู้ให้บริการ (ค่าเฉลี่ย 3.12) ตามลำดับ

นักศึกษาพบปัญหาการใช้งานข้อมูลออนไลน์อยู่ในระดับปานกลางทุกปัญหา ที่พบมากที่สุด คือ ปัญหาด้านเครือข่ายและคอมพิวเตอร์ (ค่าเฉลี่ย 3.23) รองลงมาคือ ปัญหาด้านผู้ใช้บริการ (ค่าเฉลี่ย 3.22) ปัญหาด้านผู้ให้บริการ (ค่าเฉลี่ย 3.21) และปัญหาด้านฐานข้อมูล (ค่าเฉลี่ย 3.20) ตามลำดับ

คำสำคัญ : ระบบค้นคืนสารสนเทศออนไลน์ การใช้รายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ การใช้งานข้อมูล

Research Title : Study of Knowledge and Understanding for Using Online Information Retrieval System of Undergraduate Student at Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

Name of Researcher : Miss Thida Saechan

Name of Institution : Nakhon Si Thammarat Rajabhat University

Year of Publication : B.E. 2555

Abstract

The research on the study of knowledge and understanding for using online information retrieval system of undergraduate student at Nakhon Si Thammarat Rajabhat University aims to study of knowledge and understanding for using online information retrieval system in objective, filed and strategies of information retrieval, then study problem of using information retrieval system by undergraduate student at Nakhon Si Thammarat Rajabhat University. The data collection was the questionnaires which 1,010 graduate students in academic year 2011. They were returned 1,010 questionnaires about 100 percent. The data analyses were statistics, percentages, means and standard deviations. Study results indicated that;

Most of undergraduate students used Online Public Access Catalog (OPAC) at libraries through the library's home pages. Their purposes for do their reports. They learnt the ways to search through the library's home pages by themselves. And they used the library was the place for searching the data for 2-3 times a week, using advance search and searched by title field. They spent time for searching 15-30 minutes. They got basic result.

Most of undergraduate students never used online database at libraries through the library's home pages. Which the rank of using online database of graduate students is good. While ABI /inform Full Text online database were use at the very good. Their purposes for do their reports. They learnt the ways to search through the library's home pages by themselves. And they used the library was the place for searching the data for

2-3 times a week, using advance search and searched by title field. They spent time for searching 15-30 minutes. They got full text.

The rank of the using online databases of graduate students is poor. While ThaiLIS online database were use at the very good. Most of graduate students required to use online databases in convenience way. Also the ranks of the aspects of online databases are good. While their requirement about the easiness searching with high average-- they are able to search the data both

The rank of all problems using the Online Public Access Catalog (OPAC) of graduate students is good. The most common problem is the search results (mean 3.14), then the problem of understanding how to use the OPAC (mean 3.13) and the librarian services (mean 3.12).

The rank of all problems using the online database of graduate students is good. The most common problem is the computer network (mean 3.32), then skill of users (mean 3.22),the librarian services (mean 3.21) and database problem (mean 3.20).

Keywords : Using Information Retrieval, OPAC, Online Database

กิตติกรรมประกาศ

รายงานการวิจัยเรื่องการศึกษาความรู้และความเข้าใจในการใช้ระบบการค้นคืนสารสนเทศออนไลน์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ลุล่วงไปได้ด้วยดี ได้รับความอนุเคราะห์อย่างยิ่งจากสถาบันวิจัยและพัฒนา มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราชที่ทุนอุดหนุนการวิจัย

ขอขอบคุณคณะกรรมการผู้ทรงคุณวุฒิที่ได้ให้คำแนะนำและแก้ไขเครื่องมือ ขอขอบคุณ ดร.สมปอง รักษาธรรม คณบดีคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ พงศ์ศักดิ์ สังขภิญโญ และอาจารย์วิเชียร มั่นแหล่ง ที่ส่งเสริมและสนับสนุนให้ความรู้เบื้องต้นและคำแนะนำในการวิจัย

ขอขอบคุณนักศึกษาที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม ซึ่งเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้รายงานการวิจัยของผู้วิจัยสำเร็จลุล่วง

ท้ายสุดนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณเพื่อนๆ ในโครงการนักวิจัยรุ่นใหม่ ที่ช่วยส่งเสริมสนับสนุน กระตุ้นเตือน และเป็นกำลังใจตลอดมาให้ผู้เขียนจัดทำรายงานการวิจัยในครั้งนี้

ธิดา แซ่ซัน

ผู้วิจัย

พฤษภาคม 2555

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ.....	ก
Abstract.....	ค
กิตติกรรมประกาศ.....	จ
สารบัญ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ช
1. บทนำ.....	1
1.1 ความสำคัญและที่มาของปัญหา.....	1
1.2 วัตถุประสงค์หลักของโครงการวิจัย.....	2
1.3 ขอบเขตของโครงการวิจัย.....	2
1.4 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	3
1.5 วิธีดำเนินการวิจัยและสถานที่ทำการทดลอง/เก็บข้อมูล.....	3
1.6 ระยะเวลาทำการวิจัย.....	5
1.7 งบประมาณของโครงการวิจัย.....	5
2. เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	6
2.1 แนวคิดเกี่ยวกับระบบการค้นคืนสารสนเทศ.....	6
2.2 ความหมายของระบบการค้นคืนสารสนเทศ.....	7
2.3 ประเภทของระบบการค้นคืนสารสนเทศ.....	8
2.4 บริการระบบค้นคืนสารสนเทศออนไลน์ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช.....	9
2.4.1 ระบบห้องสมุดห้องสมุดอัตโนมัติ Walai AutoLib.....	10
2.4.2 ฐานข้อมูลออนไลน์ (Reference Database)	12
2.4.3 ฐานข้อมูลงานวิจัย ThaiLIS.....	16
2.4.4 ฐานข้อมูลสหบรรณานุกรม (Union Catalog)	16
2.4.5 คลังข้อมูลดิจิทัล	17
2.4.6 โปรแกรมค้นหา (Search Engine) ผ่านอินเทอร์เน็ต.....	17
2.5 เทคนิคและกลยุทธ์ในการค้นคืนฐานข้อมูลออนไลน์.....	17
2.6 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	21

	หน้า
3. การดำเนินการศึกษาค้นคว้า.....	27
3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง.....	27
3.1.1 ประชากร.....	27
3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง.....	27
3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา.....	29
3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	30
3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล.....	30
4. การวิเคราะห์ข้อมูล.....	32
4.1 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไป.....	33
4.2 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้รายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ (OPAC)	34
4.3 ผลการวิเคราะห์ข้อมูลการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์.....	40
4.4 ปัญหาในการใช้รายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ (OPAC) และฐานข้อมูลออนไลน์...	52
5. สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	80
5.1 สรุปผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	81
5.2 อภิปรายผลการวิจัย	86
5.3 ข้อเสนอแนะ.....	89
บรรณานุกรม.....	91
ภาคผนวกแบบสอบถาม	94
ประวัติผู้วิจัย.....	101

สารบัญตาราง

ตารางที่	หน้า
3.1 แสดงจำนวนประชากรและกลุ่มตัวอย่างที่ได้จากการคำนวณ.....	28
4.1 จำนวนและร้อยละของข้อมูลทั่วไป.....	33
4.2 จำนวนและร้อยละของการรับรู้แหล่งสารสนเทศสำหรับบริการรายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ (OPAC).....	34
4.3 จำนวนและร้อยละของวัตถุประสงค์ของการใช้รายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์(OPAC)	35
4.4 จำนวนและร้อยละของการเรียนรู้วิธีการสืบค้นรายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์(OPAC).	35
4.5 จำนวนและร้อยละของเขตข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้นรายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ (OPAC)	36
4.6 จำนวนและร้อยละของการสืบค้นแบบขั้นสูงในรายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ (OPAC)	36
4.7 จำนวนและร้อยละของเข้าใช้รายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ (OPAC)	37
4.8 จำนวนและร้อยละการสืบค้นรายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ (OPAC)จากสถานที่ต่างๆ	37
4.9 จำนวนและร้อยละของความถี่ในการใช้ในการสืบค้นรายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ (OPAC)	38
4.10 จำนวนและร้อยละของระยะเวลาในการสืบค้นรายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ (OPAC).....	38
4.11 จำนวนและร้อยละของผลลัพธ์จากการสืบค้นรายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ (OPAC)..	39
4.12 จำนวนและร้อยละของการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	40
4.13 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์	41
4.14 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของคณะครุศาสตร์.....	42
4.15 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของคณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.....	43
4.16 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของคณะวิทยาการจัดการ.	44
4.17 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของคณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.....	45
4.18 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ของคณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม.....	46

ตารางที่	หน้า
4.19 จำนวนและร้อยละของการรับรู้แหล่งสารสนเทศสำหรับบริการฐานข้อมูลออนไลน์.....	47
4.20 จำนวนและร้อยละของวัตถุประสงค์การใช้ฐานข้อมูลออนไลน์.....	47
4.21 จำนวนและร้อยละการเรียนรู้วิธีการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์จากสถานที่ต่างๆ.....	48
4.22 จำนวนและร้อยละของเขตข้อมูลที่ใช้ในการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์.....	48
4.23 จำนวนและร้อยละของการสืบค้นแบบขั้นสูงในฐานข้อมูลออนไลน์.....	49
4.24 จำนวนและร้อยละของเข้าใช้ฐานข้อมูลออนไลน์.....	49
4.25 จำนวนและร้อยละของสถานที่ที่ใช้สืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์.....	50
4.26 จำนวนและร้อยละของควมถึในการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์.....	50
4.27 จำนวนและร้อยละของระยะเวลาการสืบค้นฐานข้อมูลออนไลน์.....	51
4.28 จำนวนและร้อยละของรูปแบบผลลัพธ์จากการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์.....	51
4.29 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการใช้รายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ (OPAC) ในภาพรวมทุกด้าน.....	52
4.30 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการใช้รายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ (OPAC) ในด้านผลการสืบค้น.....	53
4.31 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการใช้รายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ (OPAC) ในด้านความเข้าใจวิธีการใช้ OPAC.....	54
4.32 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการใช้รายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ (OPAC) ในด้านผู้ให้บริการ.....	55
4.33 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการใช้รายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ OPAC คณะครุศาสตร์.....	56
4.34 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการใช้รายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ OPAC คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์.....	58
4.35 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการใช้รายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ OPAC คณะวิทยาการจัดการ.....	60
4.36 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการใช้รายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ OPAC คณะวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี.....	62
4.37 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการใช้รายการทรัพยากรสารสนเทศออนไลน์ OPAC คณะเทคโนโลยีอุตสาหกรรม.....	64

ตารางที่	หน้า
4.38 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ในภาพรวมทุกด้าน.	66
4.39 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ในด้านเครือข่าย และคอมพิวเตอร์.....	66
4.40 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ในด้านผู้ใช้บริการ.	67
4.41 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ในด้านผู้ให้บริการ.	68
4.42 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์ ในด้านฐานข้อมูล..	69
4.43 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์คณะครุศาสตร์.....	70
4.44 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์คณะมนุษยศาสตร์ และสังคมศาสตร์.....	72
4.45 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์คณะวิทยาการ จัดการ.....	74
4.46 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์คณะวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี.....	76
4.47 ค่าเฉลี่ยและค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานของปัญหาการใช้ฐานข้อมูลออนไลน์คณะเทคโนโลยี อุตสาหกรรม.....	78